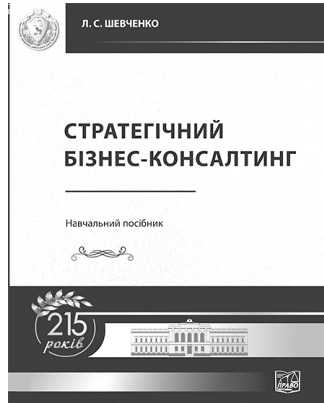

УДК 001.92

DOI: 10.31359/2411-5584-2019-38-3-175

СТРАТЕГІЧНИЙ БІЗНЕС-КОНСАЛТИНГ ЯК НАУКА І ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

**Рецензія на навчальний посібник Л. С. Шевченко
«Стратегічний бізнес-консалтинг». Харків: Право, 2019**

Сучасна трансформація економіки України потребує постійного оновлення економічних та управлінських знань, наукового обґрунтування ефективних моделей, тенденцій і закономірностей господарювання. Важливу роль у цьому відіграє стратегічне консультування бізнес-організацій. Ідеться про професійну підприємницьку діяльність фахівців із надання послуг щодо формування та реалізації стратегій, які б забезпечили організації (фірмі) найкращу конкурентну позицію та досягнення поставлених цілей у довгостроковій перспективі.

Навчальний посібник професора Шевченко Людмили Степанівни підготовлено відповідно до навчального плану магістерської освітньо-професійної програми «Бізнес-консалтинг», яку запроваджено в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого. Серед нормативних навчальних дисциплін програми чільне місце посідає «Стратегічний бізнес-консалтинг».

Навчальний посібник є авторським, складається з двох розділів і 9 глав, які дозволяють сформувати у студентів (читачів) системне уявлення про стратегічний бізнес-консалтинг як науку, професійну діяльність та бізнес-індустрію. Виклад матеріалу є логічним, базується на узагальненні закордонного

та вітчизняного досвіду стратегічного бізнес-консалтингу. Авторка проаналізувала значну кількість публікацій із даної проблематики. Кожна глава містить запитання для самоконтролю, кейси та завдання бізнес-практикуму.

У навчальному посібнику послідовно аналізуються:

- зміст, потенціал, технології та інструментарій стратегічного консалтингу; роль стратегічного консультування як професійної діяльності і сучасної бізнес-індустрії в Україні та світі; алгоритм і сучасні методики стратегічного бізнес-консультування (глава 1). Авторка опрацювала значну кількість наукових джерел, насамперед закордонних, аби чітко сформулювати сутність і призначення стратегічного бізнес-консалтингу в сучасному діловому світі. Адже, як свідчить бізнес-статистика, частка консалтингових послуг, пов'язаних із розробленням стратегій фірм, навіть у розвинених країнах не перевищує 14% від сукупного попиту на ринку консалтингових послуг;

- формування теоретичних, методичних і практичних знань із стратегічного аналізу (діагностування), обґрунтування та реалізації стратегій розвитку (глава 2). У посібнику представлено як традиційний підхід до стратегування із характеристикою його рівнів у вигляді піраміди стратегій, так і інноваційний, пов'язаний з уведенням до програми вивчення бізнес-моделювання як механізму реалізації стратегій організації. Це важливо, оскільки консультування клієнтів з приводу розроблення бізнес-моделі фірми є новим напрямом консалтингу, причому трактування самих бізнес-моделей є доволі широким і неусталеним, а пошук ефективних бізнес-моделей буде постійним;

- прогнозування пріоритетних напрямів розвитку та проведення форсайт-досліджень для бізнес-організацій (глава 3). Хочу зазначити, що професор Шевченко Л. С. уже давно цікавиться питаннями форсайту, але раніше вона публікувала статті з форсайт-досліджень університетської освіти (журнали «Україна: аспекти праці» та «Економічна теорія та право»), а зараз здійснено обґрунтування необхідності застосування форсайт-методів у практиці бізнес-консалтингу. Це правильний методолого-методичний підхід, позаяк більшість питань, які ставляться бізнес-консультантам, пов'язані саме з розвитком бізнес-організацій та їх можливим майбутнім;

- наукові підходи, практичні методи й прийоми консультування з розроблення та реалізації корпоративної стратегії (глава 4). Важливим аспектом цієї глави є те, що в ній характеризується соціальний контекст ведення бізнесу у XXI ст., відповідно ставляться нові завдання перед стратегічними бізнес-консультантами. Ідеться про те, що на зміну стратегіям фірми, орієнтованим на максимізацію загальної дохідності акціонерів, приходять нові корпоратив-

ні цінності і стратегії, які орієнтуються на «загальний вплив на суспільство». Усе це мають пояснювати бізнес-консультанти, так само як і практику корпоративної соціальної відповідальності, переваги соціального підприємництва тощо;

- зміст конкурентного бізнес-консалтингу та надання консалтингових послуг з конкурентної діагностики, розроблення й реалізації конкурентних (ділових) стратегій бізнес-організації (глава 5). Ця глава є найбільшою за обсягом і включає багато слушних порад і методик для роботи консультантів із клієнтами, фірми яких діють на конкурентних ринках;

- формування практичних навичок із функціональної діагностики бізнес-організації, розроблення та реалізація функціональних стратегій (глава 6). У посібнику обґрунтовуються поняття «функціональна діагностика фірми» з вивченням особливостей маркетингової, кадрової та фінансової функцій бізнес-організації, функціональних ризиків, організаційних дисфункцій і патологій. Усе це має сприяти розробленню й реалізації функціональних стратегій фірми;

- особливості стратегічного інноваційного консалтингу та надання консалтингової послуги з обґрунтування інноваційної стратегії бізнес-організації; практичні методи створення, розвитку й фінансування інноваційних компаній (start-up) (глава 7). У цій главі майбутнім бізнес-консультантам пропонується вивчення основ інноваційної діагностики фірми. Головна ж увага приділяється технологіям консультування з питань вибору базової стратегії інноваційної фірми – наступальної та оборонної, забезпечення технологічного лідерства, імітаційної, венчурної, проектної. Спеціально аналізуються питання консалтингу створення, розвитку і фінансування інноваційних фірм (стартапів);

- цифрова трансформація бізнесу, розроблення цифрової та онлайн-стратегій бізнес-організації (глава 8). Авторка навчального посібника спочатку дає загальну інформацію про зміст понять «цифровізація», «цифрова економіка», «цифрова трансформація бізнесу», знання і розуміння яких будуть потрібними бізнес-консультанту під час спілкування з клієнтом – замовником цифрової стратегії. У посібнику характеризуються особливості цифрових і онлайн-стратегій, проблеми переходу до цифрових бізнес-моделей, взаємодія консультанта з директором із цифрових технологій (головним цифровим директором фірми). Дається перелік цифрових компетентностей сучасного працівника. Зрозуміло, що далеко не всі із цих компетентностей будуть формуватися за допомогою консультантів і консультацій, але орієнтуватися в таких питаннях потрібно і менеджерам, і бізнес-консультантам;

— консалтинг розроблення та реалізації корпоративної правової стратегії фірми (глава 9). Сама постановка питання щодо розроблення такої стратегії є принципово новою. У жодній методичній праці з питань стратегування ви не знайдете ні висвітлення змісту, ні порад щодо розроблення такої стратегії. Це пояснюється тим, що напрям наукового дослідження Law & Management є новим, розвивається переважно закордонними науковцями (насамперед у Скандинавських країнах, Франції та США) і ще не здобув поширення в Україні. Утім формування корпоративної правової стратегії має бути важливим напрямом діяльності бізнес-консультантів, оскільки сучасний бізнес сповнений, як переконує авторка, економічних ризиків з правовими наслідками, а також правових ризиків з економічними наслідками для бізнесу. Упередити їх виникнення та запропонувати дієві заходи з подолання – завдання менеджерів бізнес-організацій та їх консультантів.

Отже, світ науково-методичної літератури для університетів поповнився новим, інноваційним навчальним посібником. Він буде корисним студентам, які навчаються за освітніми програмами підготовки економістів і бізнес-консультантів, викладачам вишів та всім, хто цікавиться теорією і практикою стратегічного бізнес-консультування.

В. П. РЕШЕТИЛО, доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри економічної теорії та міжнародної економіки Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Article details:

Received: 14 September 2019

Revised: 18 September 2019

Accepted: 20 September 2019

Рекомендоване цитування: Решетило В. П. Стратегічний бізнес-консалтинг як наука і професійна діяльність. Рецензія на навчальний посібник Л. С. Шевченко «Стратегічний бізнес-консалтинг». Харків: Право, 2019. *Економічна теорія та право*. 2019. №3 (38). С. 175–178. DOI: 10.31359/2411-5584-2019-38-3-175.

Suggested Citation: Reshetylo, V. P. (2019). Stratehichnyi biznes-konsaltynh yak nauka i profesiina diialnist. Retsenziia na navchalnyi posibnyk L. S. Shevchenko “Stratehichnyi biznes-konsaltynh”, Kharkiv, Pravo, 2019 [Strategic business consulting as a science and professional activity. Review of the textbook by L. S. Shevchenko “Strategic Business Consulting”, Kharkiv, Pravo, 2019]. *Ekonomichna teoriia ta pravo – Economic Theory and Law*, 3 (38), 175–178. DOI: 10.31359/2411-5584-2019-38-3-175.